PATEIKĖ
Irmgard

ON
2015-07-01

★ ★ ★ ★ ★
Keine Stimmen

Įsipareigojimai – niekada nemokyti vertybių

Šiandienos sporte: ar įmanoma perteikti kilnias vertybes, ar paauglius palikti likimo valiai? Kritinė analizė kartu su filosofijos ir žiniasklaidos teorijos universiteto dėstytoju bei publicistu Ludwigu Hasleriu.

Niekada nemokykite vertybių

Kokias asociacijas jums kelia sąvoka „įsipareigojimai“? Ludwig Hasler: Prieštaringas. Viena vertus, sportui reikalingi tokie normatyviniai susitarimai, jei jis nori išsaugoti savo senąjį idealistinį „alternatyvaus pasaulio“ vaidmenį: tai yra sveikata, sąžiningas žaidimas, pasiekimų teisingumas vietoj „darvinistinės“ dvikovos. Kita vertus, realusis sportas nutolsta nuo šio gražaus idealo – kažkur tarp judesio erotikos ir primityvaus malonumo būti stipresniu, tarp fizinio meistriškumo ir varžybų brutalumo...

Todėl darbas su pagrindinėmis vertybėmis tampa dar sudėtingesnis. Kaip galima uždegti vaikus ir paauglius šiuo klausimu? Vaikai ir paaugliai susidomi daugeliu dalykų, vos tik supratę, kad tai jiems naudinga. Taigi šios vertybės ir nuostatos turi jiems duoti naudos – bent jau gerą jausmą. Tai lengviausia perteikti komandiniuose sportuose: sąžiningumas, jokių grubių pražangų, vienas už visus – tai stiprina komandos dvasią. O tai savo ruožtu kelia kiekvieno asmens savivertę („aš esu nepakeičiamas, pripažintas“). Ir kartu su saviverte auga sportinė sėkmė. Be abejo, užkariauti šį susidomėjimą yra sudėtinga užduotis. Tai geriausiai pavyksta, kai vertybės įtikinamai pateikiamos kaip gyvenimo praturtinimas ir sėkmės stimulas. Dėl Dievo meilės, niekada nepropaguokite vertybių vietoj sėkmės!

Kol sportas neturi tapti cirku, jis gyvuoja vertybių pagrindu.

Kodėl sporte reikalingos bendros vertybės? Kol sportas neturi tapti cirku, jis gyvuoja būtent dėl tokių vertybių. Jei sprinteriai švirkščiasi anabolikais, jie sugadina ne tik savo sveikatą, bet ir patį sportą. Pasiekimų palyginamumas yra šiuolaikinio sporto esmė. Jei laimi nebe geriausias, o tas, kuris turi geriausią farmacijos kompaniją, tada sugriūna visas sporto pagrindas. Kalbama apie sportą, o ne apie gerumą ar mandagumą. Mums visai nereikia daug kalbėti apie „etiką“. Pakanka suprasti „abipusio egoizmo“ principą: jei užsiimu sportu, turiu siekti tokių vertybių kaip atsisakymas vartoti narkotikus, sąžiningumas, taisyklių laikymasis, siekiant lygių galimybių.

Įsipareigojimus turėtų nustatyti visi kartu. Kokią vertę jums turi susitarimai, kuriuos visai komandai parengia nedidelė suinteresuota grupė? Lemiamas veiksnys yra tai, kaip sudaryta ta grupė. Jei kokie nors geranoriški pasiūlymai ateina iš „geruolių“ ar silpnesniųjų klubo, kiti tik iš to tyčiojasi. Tada tampa aišku, kad įsipareigojimo tikslas – apsaugoti silpnesniuosius. Žemiškose sąlygose tai niekada neveikia.

Anksčiau dirbdamas redakcijos vadovu, visada pasirinkdavau keletą „lyderių“ ir dar vieną kitą „žinomą maištininką“. Tada šiai grupei pavedžiau parengti redakcijos statutą – susitarimą be griežto teisinio privalomumo, taigi savotišką įsipareigojimą. Dažniausiai pasiūlymai būdavo priimami be problemų. Taigi svarbiausia – nuo pat pradžių įtraukti vadinamuosius „neramumų kėlėjus“.

Kokius patarimus duotumėte savanoriams sporto vadovams, kad jie galėtų prisitaikyti prie bendrų susitarimų keliamo iššūkio? Šiandien lengva pernelyg sureikšminti šį bendrumą ir bazinę demokratiją. Svarbiausia, kad įsipareigojimai nebūtų primesti iš išorės. Vis dėlto jaunuoliai nori turėti „vadą“. Vienas draugas man pasakojo, kaip, būdamas vidurinės mokyklos mokytojas, perėmė klasę, kuri anksčiau privertė du mokytojus pasitraukti. Pirmąją mokyklos dieną jis raštu pateikė klasei užduotį: „Pasiimkite dviračius, bėgimo batelius, maudymosi kostiumus. Rengsime triatloną.“ Atėjus laikui, jis pasveikino kiekvieną atskirai, trumpai informavo apie dienos tvarką ir nuvažiavo dviračiu pirmyn. Įžūlūs berniukai sekė paskui jį – taip pat ir visomis kitomis dienomis mokykloje. Jie buvo radę savo vadą.

Šis pavyzdys turėtų paaiškinti štai ką: iš vadovavimo neturinčios minios niekada neatsiranda tvirtų įsipareigojimų. Pirmiausia minia turi išaugti į interesų grupę – t. y. turi būti vadovaujama – tik tada paaugliai gali tapti savarankiški ir kurti grupei naudingas iniciatyvas.

Ar yra „mokymosi kelias“, padedantis bendrai formuoti požiūrį ir vertybes? Geriausiai „mokymosi kelias“ veikia per neigiamas patirtis. Yra toks gražus posakis iš antiautoritarinių 1968-ųjų laikų: darželyje mažyliai ryte pasveikindavo savo auklėtoją su neviltingu klausimu: „Ponia, ar šiandien vėl turėsime žaisti tai, ką norime?“ Šio klausimo humoras aiškiai parodo: nuolatinis poreikis pačiam rinktis ir spręsti yra vargas, kančia, per didelis krūvis. Šį per didelį krūvį vertybių ir požiūrių chaose turi patirti grupė – tik tada ji įvertins įsipareigojimo teikiamą palengvėjimą.

Įsipareigojimai gali papildyti taisykles, mokyklos tvarkos nuostatus, mokymosi sutartis ir pan., bet negali jų pakeisti. Kaip vertinate šią papildomą funkciją? Abu yra taisyklės. Vienos ateina „iš viršaus“ – iš mokyklos vadovybės ar darbdavių, o įsipareigojimai – „iš apačios“. Su jais paaugliai pirmą kartą patiria jausmą, kad patys sau nustato taisykles. Jiems tai yra patrauklu – patys sugalvoti kolektyvinį elgesį. Tuo pačiu metu jie tai patiria ir kaip naštą – patys prisiimti atsakomybę už grupės gyvenimą.

Funkciniu požiūriu įsivaizduoju taisyklių ir įsipareigojimų papildomumą kaip „įmonės identitetą“ versle. Futbolą visi žaidžia pagal taisykles, kurias nustato FIFA. Tačiau FC Herisau jaunimo komandos žaidėjai susitaria niekada sąmoningai nesmaugti priešininko blauzdos. Ir tai ne dėl kilnios susilaikymo etikos, o kaip identitetą formuojantis įsipareigojimas: „Mums nereikia kitų siųsti į ligoninę, mes laimime ir taip. Mes esame ypatingi!“

Kad susitarimai turėtų ilgalaikį poveikį, jie turi būti sudaryti savanoriškai. Bet ką daryti, jei įsipareigojimų nesilaikoma? Tokiais atvejais reikalingi ritualai. Grupė – o ne vadovė – turi paaiškinti pažeidėjui, kad savo elgesiu jis pats save pašalino iš kolektyvo. Priklausomai nuo pažeidimo sunkumo, grupė turi nuspręsti dėl bausmės (diskvalifikacija, privalomieji darbai kaip kompensacija). Žinoma, tai veikia tik tada, kai tokios bausmės ir jų dydis yra nustatyti iš anksto, kai jie buvo bendrai patvirtinti kartu su įsipareigojimu.

Niekada nemokykite vertybių

Šaltinis:

Turinys: „Jugend+Sport“, „mobile 1“, 2004 m. gruodis, „COMMITMENTS“

Autorius: Raqlph Hunziker

Autorių teisės: www.mobile-sport.ch

Nuotrauka: www.juropa.net

Weitere Informationen

Kategorijos
Vadovavimas ir pedagogika

Žymos
Sportas
Vertybės
Jaunimo grupė
Filosofija
Pedagogika

Amžius
13–16 metų
nuo 16 metų

Dalyvių skaičius
Duomenų nėra.

Biblija
Šios informacijos trūksta.

Trukmė
Duomenų nėra.

Vietovė / aplinka
Miestas

Medžiaga
Beveik be jokių pastangų

Failų atsisiuntimas
Galima atsisiųsti failą

KI Generierter Inhalt
Turinys
Kategorijos
Žymos
Amžius
Dalyvių skaičius
Biblija
Trukmė
Vietovė / aplinka
Medžiaga

© YoungstarsWiki | https://youngstarswiki.org/lt/wiki/art/isipareigojimai-niekada-nemokyti-vertybiu